

Finansdepartementet
PB 8008 Dep
0030 Oslo

postmottak@fin.dep.no

Oslo, 15.september 2009
Vår ref: 43-400 EK

Høring – forslag til gjennomføring av betalingstjenestedirektivet i norsk rett (offentligrettslige bestemmelser) mv.

Det vises til Finansdepartementets brev 22. juni 2009 om forslag til gjennomføring av betalingstjenestedirektivet i norsk rett.

Revisorforeningen støtter hovedtrekkene i arbeidsgruppens forslag. På enkelte punkter mener vi imidlertid at det er nødvendig med justeringer i arbeidsgruppens forslag.

Regnskaps- og revisjonsplikt

Det er viktig både for betalingsforetakene, revisor og tilsynsmyndighetene at reglene om regnskaps- og revisjonsplikt er klare. Det er ikke helt klart for oss hvordan arbeidsgruppen har sett for seg forholdet mellom sine forslag til bestemmelser om regnskap (forskriften § 12) og revisjon (forskriften § 13) og de alminnelige reglene i regnskapsloven og revisorloven mv. Flere av de foreslåtte reglene er unødvendige fordi tilsvarende krav uansett vil følge av andre regler:

§ 12 *første ledd* fastsetter regnskapsplikt etter regnskapsloven for betalingsforetak. Slik regnskapsplikt følger allerede av regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 5. Det samme gjør adgangen til å fastsette avvikende regnskapsbestemmelser. Bestemmelsen er unødvendig og bør tas ut.

§ 12 *annet ledd* krever at regnskapsåret skal følge kalenderåret og at første regnskapsperiode kan omfatte et kortere eller lengre tidsrom. Regnskapsloven gir en begrenset mulighet for å benytte avvikende regnskapsår (sesongmessige variasjoner og utenlandsk mor med avvikende regnskapsår). Denne adgangen er ikke fjernet for banker og finansieringsforetak. Revisorforeningen antar at det neppe kan være tungtveiende hensyn som taler for å ta bort denne helt begrensede adgangen til å ha avvikende regnskapsår særskilt for betalingsforetak. I så fall er bestemmelsen unødvendig og bør tas ut.

§ 12 tredje ledd krever regnskapsinnberetning til Kredittilsynet i overensstemmelse med skjemaer og tilhørende veiledninger utarbeidet av Kredittilsynet. Slike krav kan og bør, på samme måte som for andre tilsynspliktige, fastsettes av Kredittilsynet i medhold av kredittilsynsloven § 4 nr. 3. Bestemmelsen er derfor unødvendig og bør tas ut.

§ 12 fjerde ledd krever en egen regnskapsoppstilling i årsregnskapet for andre forretningsaktiviteter enn betalingstjenester. Et slikt særskilt opplysningskrav krever en egen bestemmelse, og Revisorforeningen har ikke merknader til at bestemmelsen plasseres i forskriften om betalingsforetak. Det motsvarende direktivkravet (artikkel 15 nr. 3¹) krever egne regnskapsoppstillinger både for betalingstjenester og annen virksomhet (jf. forskriften § 2 tredje ledd). Det gir også et mer fornuftig opplysningskrav. Direktivet krever revisjon av regnskapsoppstillingene, men krever ikke at opplysningene gis i årsregnskapet. Vi slutter oss til forslaget om at opplysningene skal gis i årsregnskapet og dermed undergis vanlig årsregnskapsrevisjon.

Innholdet av regnskapsoppstillingene er ikke omtalt i direktivet eller arbeidsgruppens rapport. Revisorforeningen antar at hensikten er å få opplysninger om inntekter og kostnader fra hhv betalingstjenester og annen virksomhet. Vi legger derfor til grunn at opplysningskravet best oppfylles med en egen resultatoppstilling der alle inntekter og kostnader er fordelt på aktivitetsområdene betalingstjenester og annen virksomhet. Vi kan imidlertid ikke se bort fra at en oppstilling som bare inkluderer de inntektene og kostnadene som er direkte henførbare til hvert aktivitetsområde, vil være tilstrekkelig til å oppfylle opplysningskravet. Vi antar at Kredittilsynet ev. kan klargjøre kravet gjennom veiledning i et rundskriv.

§ 13 første ledd krever at årsregnskapet skal revideres av betalingsforetakets valgte revisor og at revisor skal oppfylle kravene i finl. § 3-13 og foretakets vedtekter. Kravene følger uansett av henholdsvis revisorloven, finl. § 3-13 (jf lovforslaget § 4b-2 annet ledd) og ev. vedtektsbestemmelser. Bestemmelsen er unødvendig og bør tas ut.

§ 13 annet ledd krever at betalingsforetakets revisor også skal være revisor for ev. norske datterselskaper. Kravet tilsvarer det som gjelder for finanskonsern etter finl. § 2a-11 tredje ledd. Et alternativ kan være å inkludere finl. § 2a-11 tredje ledd blant de lovbestemmelsene som skal gjelde for betalingsforetak (jf. lovforslaget § 4b-2 annet ledd).

§ 13 tredje ledd krever at revisor rapporterer forhold som er vesentlige for betalingsforetakets videre virksomhet til Kredittilsynet. Revisor har uansett en mer omfattende rapporteringsplikt etter kredittilsynsloven § 3a, inkludert om forhold som kan skade den fortsatte drift. Bestemmelsen er unødvendig og bør tas ut.

§ 13 fjerde ledd gir Kredittilsynet adgang til å fastsette nærmere regler om revisjon av betalingsforetaks regnskaper. Behovet for bestemmelsen er ikke nærmere omtalt i arbeidsgruppens rapport. Revisorforeningen er opptatt av at kravene til revisjon bør

---

¹ Merk: I den vedlagte oversettelsen av artikkel 15 nr. 3 er "payment services" feilaktig oversatt med "betalingsinstitusjoner".

være de samme for ulike typer foretak. Det bør ikke fastsettes særskilte regler for revisjon av regnskapene til betalingsforetak. Bestemmelsen bør derfor tas ut.

Enklere regler for begrenset betalingstjenestevirksomhet – Hawala mv.

Revisorforeningen har merket seg argumentene for å gjøre det enklere for de som driver Hawala og andre uformelle systemer for pengeoverføring å drive virksomheten sin lovlig. Selv om slike systemer er velegnet til hvitvaskingsformål, fyller de også en viktig funksjon for mennesker som har behov for å overføre lovlig opptjente penger til land og regioner uten et fungerende bankvesen. Det kan også være en fordel dersom enklere regler medfører at slik virksomhet i større grad blir registrert og underlegges en viss kontroll. Vi vil derfor ikke gå mot forslaget.

Vi ser samtidig for oss at det kan bli store utfordringer på kontrollsiden både for Kredittilsynet og revisorene med oppfølgingen av eventuelle Hawala-foretak med tillatelse etter de forenklete reglene. Det er viktig for Revisorforeningen å påpeke den særskilt faren i disse tilfellene for et gap mellom revisors lovfestede oppgave med revisjon av årsregnskapet og de forventningene som stilles til hva revisor skal avdekke av mulige misligheter mv. Revisorforeningen forventer at Kredittilsynet (og i tilfelle påtalemyndigheten) tar særskilt hensyn til at revisors oppgave er begrenset til revisjon av årsregnskapet både i prioriteringer av ressurser til tilsynet med slike betalingsforetak og ved ev. oppfølging av revisorer i tilfeller der mislige forhold måtte bli avdekket i slike foretak.

Revisorforeningen anser videre at klare regler om de forenklete kravene som skal gjelde, vil være et forebyggende tiltak i kontrollarbeidet. Arbeidsgruppen har foreslått regler for det de kaller "begrenset tillatelse". Forslaget er etter vår vurdering uklart når det gjelder hvilke forenklete krav (eller unntak fra de alminnelige reglene) som skal gjelde for en "begrenset tillatelse". Vi vil her fremheve enkelte forhold:

Automatisk bortfall av tillatelse: I tillegg til beløpsgrensen, foreslås det enkelte vilkår som må oppfylles for å få begrenset tillatelse. Det skal bl.a. være et vilkår at "virksomheten har systemer og retningslinjer for kontroll og avdekking av risiko for å påse at virksomheten oppfyller sine forpliktelser (compliance) på alle vesentlige aktivitetsområder" og ledelsen skal ha "egne kunnskaper og erfaring til å drive betalingstjenestevirksomhet". Ved brudd på ett eller flere av vilkårene, skal den begrensede tillatelsen falle bort med øyeblikkelig virkning. Revisorforeningen anser at det vil være uheldig å fastsette slik automatisk bortfall av tillatelsen på grunnlag av til dels skjønsmessige kriterier. Det kan lett tenkes situasjoner der det er usikkert om foretaket driver med nødvendig tillatelse eller om den er falt bort. Slike forhold vil da ha direkte betydning bl.a. for fortsatt drift av foretaket og dermed for grunnlaget for å avgi revisjonsberetning. Revisorforeningen mener at bortfall av tillatelse må være en tilsynsmessig oppgave og ansvar. Revisorforeningen mener det er helt nødvendig å fastsette at begrenset tillatelse, på samme måte som alminnelig tillatelse, bare faller bort ved at tillatelsen blir tilbakekalt av Kredittilsynet.

Regnskap: Ut fra omtalen i pkt 12.3 og 12.4 ser det ut til at arbeidsgruppen legger til grunn at fysiske personer som får begrenset tillatelse ikke skal ha regnskaps- og revisjonsplikt med mindre personen har eiendeler verdt mer enn 20 millioner kroner eller fler enn 20 ansatte i sitt enkeltpersonforetak (jf. regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 11). Etter regnskapsloven har imidlertid tilsynspliktige foretak regnskapsplikt,

og dermed revisjonsplikt, uavhengig av størrelse. Revisorforeningen anser at hensynet til tillit og bekjempelse av økonomisk kriminalitet tilsier regnskaps- og revisjonsplikt for alle betalingsforetak.

Tilsyn: Ut fra omtalen i pkt 12.3 og 12.4 ser det ut til at arbeidsgruppen går inn for en ordning med begrenset tilsyn med betalingsforetak med begrenset tillatelse. Etter arbeidsgruppens lovforslag (kredittilsynsloven § 1 første ledd nytt nr. 18) skal også slike foretak underlegges fullt tilsyn. Revisorforeningen anser at hensynet til tillit og bekjempelse av økonomisk kriminalitet også tilsier at disse foretakene underlegges fullt tilsyn.

Tekniske forhold

Revisorforeningen anser at det er behov for en mer logisk plassering av reglene om betalingstjenester og betalingsforetak i finansieringsvirksomhetsloven (finl.) enn det arbeidsgruppen har foreslått. For det første driver ikke betalingsforetak finansieringsvirksomhet som nevnt i finl. § 1-2. Da skulle det heller ikke være nødvendig å lovfeste at betalingsforetak kan drive finansieringsvirksomhet (forslaget til endring av finl. § 1-4). Etter lovforslaget (finl. § 4b-2 annet ledd) kommer ikke finl. kapittel 2, 2a og 3 til anvendelse på betalingsforetak med visse angitte unntak. Det følger ikke av noen andre bestemmelser i finl. at disse reglene vil gjelde for betalingsforetak. Det er da heller ikke nødvendig å presisere unntak i loven. Det bør være tilstrekkelig og klarere og kun angi positivt de bestemmelsene i loven som *skal* gjelde for betalingsforetak.

Etter forslaget (finl. § 4b-2 annet ledd) skal deler av bestemmelsene om egnethetsvurdering av eiere som trenger tillatelse for å erverve en kvalifisert eierandel i en finansinstitusjon, gjelde for betalingsforetak. Det passer ikke å ta inn en slik bestemmelse når betalingsforetak samtidig unntas fra kravet om tillatelse for å erverve en kvalifisert eierandel.

Også for øvrig framstår det på mange måter som ganske uklart hvordan de angitte bestemmelsene i andre deler av finl. skal anvendes på betalingsforetak (jf. forslaget til finl. § 4b-2 annet ledd).

Endringen i kredittilsynsloven § 1 som gjør betalingsforetak tilsynspliktige, fordrer en motsvarende endring i kredittilsynsloven § 9 annet ledd om utligning av tilsynsutgifter.

Oppsummering

Revisorforeningen mener det er behov for en opprydding i de foreslåtte reglene om regnskap og revisjon. De fleste av de foreslåtte bestemmelsene kan og bør tas ut som overflødige.

Revisorforeningen går ikke imot enklere regler for begrenset betalingstjenestevirksomhet som legger til rette for lovlig adgang til å drive systemer for uformell betalingsformidling. Vi mener imidlertid det er behov for å klargjøre, og til en viss grad

stramme inn, de forenklede vilkårene for å drive begrenset betalingstjenestevirksomhet som arbeidsgruppen har foreslått.

Med vennlig hilsen
Den norske Revisorforening

Per Hanstad
Adm. direktør

Harald Brandsås
Fagdirektør